

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет цивільного захисту України
Освітня програма	3386 Екологічна безпека
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

09.04.2024 р.

Справа № 0320/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Голуб Олександр Андрійович – головуючий,
Гасюк Іван Михайлович,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Максименко Надія Василівна,
Мудрак Олександр Васильович,
Погребняк Володимир Григорович,
Сірук Ірина Миколаївна,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Льїнський Олексій Володимирович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний університет цивільного захисту України
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	3386
Назва ОП	Екологічна безпека
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП «Екологічна безпека» та Стратегії розвитку Національного університету цивільного захисту України на 2020-2030 роки <http://surl.li/blhvf> показали, що ОП має чітко визначені цілі, які корелюють з місією та стратегією НУЦЗ України. Цілями ОП є формування у здобувачів вищої освіти (ЗВО) «комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування шляхом вивчення законодавчих та нормативно-правових документів з екологічних питань, розроблення, організації та проведення заходів з оцінки стану довкілля, заходів з мінімізації та оптимізації антропогенного впливу на довкілля, в тому числі, за умов надзвичайних ситуацій», відповідає місії ЗВО, а саме розвитку особистості, яка сприяє «захисту від ризиків та викликів, що створює сучасна техногенно-екологічна та соціально-економічна ситуація у світі та Державі». Одним із стратегічних завдань розвитку НУЦЗ України є поєднання освіти, науки та практики, якому відповідає фокус ОП – практико-орієнтований підхід до підготовки фахівців з екологічної безпеки, що передбачає залучення фахівців-практиків до освітнього процесу, проведення практичних занять на підприємствах, розширення та урізноманітнення баз практик, що в кінцевій меті дозволить сформувати у фахівців з екологічної безпеки знання, вміння та навички дій у надзвичайних ситуаціях, їх прогнозування, аналіз, попередження та усунення негативних наслідків, що є надзвичайно важливим, враховуючи безпекові аспекти військових дій та техногенних загроз. Місією Університету є поширення знань «у природничій, технічній, суспільній і гуманітарній наукових сферах, пов'язаних із забезпеченням цивільного захисту населення і територій України», чому відповідає направленість ОП на формування у ЗВО здатності діяти у надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру, забезпечувати екологічну безпеку територій та об'єктів. Введення в ОП ОКЗо «Первинна військово-професійна підготовка» і ОКЗ1 «Дії в надзвичайних ситуаціях та правила пожежної безпеки» відображають особливість університету. ЗВО було підтверджено реалізацію практичної спрямованості ОП та формування безпекової складової цивільного захисту населення.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У п. 4.1 Положення Про ОП НУЦЗ України <http://surl.li/jyscg> зазначено, що моніторинг та перегляд ОП здійснюється за участю ряду стейкхолдерів і передбачає щорічне опитування учасників освітнього процесу (п.4.2). У п. 4.4 вказано, що одною з підстав перегляду ОП є пропозиції стейкхолдерів, які враховують зміни ринку праці та професійної сфери. Також у п. 2.12 зазначено необхідність громадського обговорення проектів ОП. Однією із рекомендацій попередньої експертизи (22.02.2023-24.02.2023) було включення до складу проектної групи ОП представників роботодавців та ЗВО. Ця рекомендація була врахована шляхом включення до проектної групи Жука В., начальника відділу охорони та відтворення водних ресурсів та морських екосистем Департаменту збалансованого природокористування Міндовкілля України та Рихлик К., ЗВО другого курсу. Жук В. підтвердив неформальну участь у формуванні ОП, а здобувачка Рихлик К. відмітила, що її включення до складу групи було на завершальній стадії формування ОП. З метою врахування пропозицій на сайті університету розміщено анкету <http://surl.li/eetqy>. Проекти ОП розміщено на сайті <http://surl.li/qsetv>. На сторінці кафедри проводиться обговорення проектів ОП <http://surl.li/eetqz>. Результати

анкетування обговорюються на засіданнях кафедри (витяг з протоколу № 11 засідання кафедри ОП та ТЕБ від 28.06.2023 р.). Проектна група регулярно з періодичністю 1-2 рази на семестр проводить зустрічі з академічною спільнотою, ЗВО, роботодавцями та випускниками <http://surl.li/kbldh>, <http://surl.li/jxuch>, <http://surl.li/jxueq>. При моніторингу ОП цілі та ПРН визначаються з урахуванням позицій різних сторін, зокрема було враховано пропозицію ЗВО Кудя О. щодо збільшення зустрічей з фахівцями-практиками, проведення їх у форматі «питання-відповіді», Кускова О. щодо виключення ОК «Професійна підготовка рятувальника» <http://surl.li/eetqz>, ст.н.с. науково-дослідної установи «УкрНДІ екологічних проблем» Карлюк А. щодо відбору проб поверхневих вод, ґрунту, донних відкладів та проведення хімічного аналізу експрес-методом у лабораторній роботі «Методи та обладнання для проведення відбору проб об'єктів довкілля» в ОК20 «Моніторинг довкілля», Зарченко М., заст. завідувача Полтавського відділення ННЦ «Інститут судових експертиз ...» щодо прогнозування надзвичайних ситуацій техногенного та природного походження в ОК23 «Екологія надзвичайних ситуацій», Першко Н. щодо збільшення обсягу лабораторних занять, які стосуються перевірки якості води, визначення складу ґрунту, що було враховано в ОК14 «Гідрологія» та ОК20 «Моніторинг довкілля» (протокол №3 засідання кафедри ОП та ТЕБ від 19.05.2023 року). Враховано рекомендацію минулої експертизи щодо збільшення обсягу професійно-практичної підготовки – введено ОК33 «Виробнича практика». Під час зустрічей з випускниками, ЗВО, роботодавцями було підтверджено їх активну участь у формуванні цілей та ПРН, також відмічено постійну комунікацію з проектною групою та НПП.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОП і ПРН визначаються з урахування тенденцій розвитку спеціальності, зокрема посилення загроз природних та техногенних надзвичайних ситуацій, наслідків військових дій та їх подолання. Визначення тенденцій розвитку спеціальності відбувається під час комунікації з роботодавцями, академічною спільнотою, аналізу законодавства. Тенденції розвитку спеціальності враховано в ОП, що відображено у СК28, СК27, СК29, ПРН11, ПРН26, ПРН29. Оновлення змісту ОК17, ОК18, ОК22, ОК23, ОК28 відповідає змінам, які відбулися в законодавстві (рекомендація попередньої експертизи щодо вивчення нормативної бази). В регіоні сконцентровано потужний промисловий, транспортний комплекси, що створює значний антропогенний тиск на екосистеми, ведення військових дій створило нові загрози. Такі галузеві та регіональні аспекти було враховано при впровадженні ОК18, ОК20, ОК23, ОК28, ОК29, ОК31, формулюванні цілей ОП та ПРН, зокрема, у ПРН12, ПРН23, ПРН26, ПРН27; подолання екологічних загроз військових дій відображено у ПРН28, ПРН29. Врахування пропозицій роботодавців щодо наближення ОП до потреб ринку праці та практичний фокус ОП дозволяє ОП бути конкурентоспроможною. Зокрема, це розширення змісту лабораторних робіт в ОК20 (пропозиція Карлюк А.), ОК14 (пропозиція Першко Н.), посилення теоретичної складової ОК23 (пропозиція Зарченко М.). Роботодавець Жук В. відмітив необхідність знання іноземної мови для сучасного фахівця-еколога, тому у ОП 2023 року збільшена кількість кредитів до 7-ми у ОК04. Рекомендацією проектній групі за попередньої експертизи було більш глибоке вивчення досвіду провідних ЗВО, що було враховано, а саме ОП «Екологія міст» ХНАМГ ім. О.М. Бекетова – особливості формування структурно-логічної схеми, досвід ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького враховано при побудові матриці забезпечення ПРН ОК, досвід ОП «Екологічна безпека» НТУ України «КПІ ім. Ігоря Сікорського» дозволив поглибити змістовне наповнення ОК20, аналіз ОП «Екологія» СумДУ та ОП «Екологія» ДБТУ дозволив оптимізувати інформаційне та методичне забезпечення ОП, ОП ХНАДУ у збільшенні кредитів на вивчення іноземної мови (до 7-ми). Досвід зарубіжних ОП було враховано при впровадженні сучасних методів та форм навчання, зокрема таких як «перевернутий клас», впровадження кейс-методу в ряді ОК, проведення 3Дтурів та дистанційних лабораторних робіт з використанням відеороліків, що використовується в ОП Пряшівського та Люблянського університетів. Досвід Кіпрського Інституту використано при перегляді змісту ОК17 та ОК22, а Карлового Університету – при оновленні змісту ОК10-ОК16. Конкурентоспроможність ОП забезпечують її безпековий акцент та практична спрямованість, використання лабораторного обладнання таких підприємств як «Санепідсервіс» у м. Харкові та «УкрНДІ екологічних проблем», можливість отримати освітні кваліфікації бакалавра з екологічної безпеки.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Аналіз ОП «Екологічна безпека», яка затверджена Вченою Радою НУЦЗ України протоколом № 11 від 28.06.2023 р. показав, що ОП враховує вимоги Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня, затвердженого Наказом МОНУ від 04.10.2018 № 1076. Профіль ОП містить загальну характеристику освітньої програми, перелік компетентностей випускника, нормативний зміст підготовки, сформульований у термінах результатів навчання, форму випускної атестації ЗВО, матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОП. Всі компетентності та ПРН забезпечуються обов'язковими ОК. Вимоги стандарту вищої освіти щодо загального обсягу кредитів витримано – у ОП передбачено 240 кредитів, з них 61 кредит припадає на ОК вибіркового блоку. До визначених у Стандарті спеціальних компетенцій у ОП проектною групою додано СК27-СК31 та ПРН26-ПРН32 з метою посилення безпекового напрямку ОП, підготовки фахівців, які здатні діяти в умовах природних і техногенних надзвичайних ситуацій, врахування тенденцій розвитку спеціальності, галузевого та регіонального аспекту. СК27 забезпечується ОК18-ОК23, СК28 – ОК14, ОК20, ОК29, СК29 – ОК30, СК30, СК31 – ОК31. Виконання ПРН 26 забезпечують ОК17 – ОК24, ПРН27 – ОК14, ОК20, ОК29, ПРН28 та ПРН29 – ОК30, ПРН30-ПРН32 – ОК31. Аналіз змісту ОК31 «Дії в надзвичайних ситуаціях та правила пожежної безпеки» обсягом 3 кредити показав, що ОК не спроможна повною мірою забезпечити ПРН30-32. ЕГ рекомендує адаптувати ПРН30-32 під особливості спеціальності 101 «Екологія».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП складає 240 кредитів ЄКТС, обсяг вибіркового ОК складає 61 кредит ЄКТС (25,5% відповідно), що відповідає Державному стандарту для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Аналіз змісту ОК загалом відповідає предметній галузі. Випускникам ОП “Екологічна безпека”, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень “бакалавр з екології”, що відповідає шостому рівню НРК України.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки циклів загальної і професійної підготовки, а також передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію. ОК, включені до ОП, передбачають досягнення заявлених цілей та ПРН. ОП сфокусована на поєднанні теоретичних знань та практичної підготовки у структурних підрозділах університету, Факультету техногенно-екологічної безпеки, а також випускової кафедри. ОП включає 35 ОК, у тому числі навчально-виробничу, виробничу і переддипломну практики, виконання і захист кваліфікаційної роботи. ОП забезпечує формування кваліфікованих фахівців зі спеціальності та визначає загальні і фахові компетентності, а також ПРН в процесі вивчення дисциплін загального і професійного циклів (<http://surl.li/qxosci>). Нормативна частина складає 179 (74,5%) кредитів ЄКТС, варіативна – 61 (25,5%) відповідно. ЗВО врахував рекомендації попередньої акредитації і забезпечив те, що ОК взаємопов’язані чіткою логічною структурою, що відображено в ОП у підрозділі 2.2. «Структурно-логічна схема ...». Кожен ПРН охоплений змістом програми. ПРН сформульовані для нормативної складової ОП (відповідно до СВО). Проведений аналіз навчального плану, дозволив підтвердити актуальність інформації щодо змісту навчання студентів за ОП відповідно до відомостей про самооцінювання. Аналіз інформаційних пакетів ОК показав, що вони включені до ОП, складають логічну взаємопов’язану систему; кожний ПРН у повній мірі охоплений змістом ОП; вибір та послідовність вивчення обов’язкових ОК ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти всіх заявлених цілей та ПРН за ОП. Доцільно звернути увагу на кількість ПРН, що закріплюються за певними ОК. Так, ОК Техноекологія (8 кредитів ЄКТС) відповідає за формування 12 ПРН, а ОК Оцінка впливу на довкілля (5,5 кредитів ЄКТС) – 11 ПРН з 32 за всією ОП. Силабуси та інформаційні матеріали розміщені як на сайті випускової кафедри, так і на дистанційній платформі. Внутрішні та зовнішні стейкхолдери надали позитивні відповіді щодо відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОП. Зміст ОП розроблено з урахуванням СВО за спеціальністю 101 «Екологія» за першим «бакалаврським» рівнем вищої освіти. Університет доповнив ОП додатковими СК30-31 та ПРН30-32. Слід відмітити, що ПРН30 «Розробляти норми і правила пожежної безпеки, інструкції щодо дотримання протипожежного режиму та дій у разі виникнення пожежі» не відповідає спеціальності 101 «Екологія». Крім того, викликає сумнів можливість формування такого ПРН під час вивчення одного ОК. Те ж саме стосується ПРН31 і 32. Враховуючи назву та спрямованість ОП рекомендується додати ОК, що забезпечують опанування ЗВО навичок з охорони НС; розглянути можливість перегляду ПРН30-32, привести їх у відповідність до профілю ОП, рівня вищої освіти та спеціальності.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

На підставі аналізу змісту ОП, в тому числі визначених компетентностей і ПРН, переліку ОК та їх відповідності ПРН і компетентностям встановлено, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 101 «Екологія» (за виключенням ПРН30-32) та дозволяє ЗВО набути компетентності та досягти ПРН у відповідності зі стандартом. Об’єктом предметної області є структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження, антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування. Теоретичний зміст предметної області ОП забезпечує використання понять, концепцій, принципів природничих наук і сучасної екології для ОНС, збалансованого природокористування та сталого розвитку (ОК10-16, ОК19). Методи, методики та технології, якими за стандартом має оволодіти ЗВО, забезпечуються під час вивчення ОК – ОК18-28. Такі освітні компоненти, як: Загальна екологія, Хімія з основами біогеохімії, Ґрунтознавство, Гідрологія, Геологія з основами геоморфології, Екотоксикологія та біоіндикація, сприяють розумінню основних екологічних законів, правил, основних концепцій, теоретичних та практичних проблем в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування; Історія та культура України, Українська мова за професійним спрямуванням, Філософія забезпечують набуття загальних компетентностей; Моніторинг довкілля, Організація та управління в природоохоронній діяльності, Техноекологія, Екологічна безпека, Екологія надзвичайних ситуацій забезпечують формування навичок розв’язання складних спеціалізованих задач і проблем у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при продовженні навчання та здійсненні професійної діяльності. Аналіз ОК, компетентностей та ПРН показав, що практично всі нормативні ОК відповідають спеціальності

101 «Екологія». Доцільно адаптувати ОК30 та ОК31 під особливості ОП та акцентувати увагу на екологічних наслідках пожеж та надзвичайних ситуацій та вмінні застосовувати відповідні природоохоронні рішення.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

В університеті в цілому реалізовано право вільного вибору ОК для ЗВО. Вибір ОК регламентує Положення «Про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxcoa>). ЗВО має право обрати будь-який ОК у межах, передбачених ОП в обсязі, що становить не менше ніж 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС навчального плану, передбачених для відповідного рівня вищої освіти. Вибір здійснюється з переліку ОК, представленого на сайті університету; обрані ОК за умови певної кількості бажаних вносяться до індивідуального навчального плану ЗВО, який затверджує декан факультету. Ознайомлення з переліком вибіркового ОК відбувається через сайти кафедр та відповідні Каталоги (Переліки) дисциплін. Перед записом на навчальну дисципліну за вибором ЗВО здійснює попереднє ознайомлення з переліком вибіркового ОК і з відповідною кількістю кредитів і годин тижневого навантаження по семестрах у своєму індивідуальному плані. Процедура обрання дисциплін проводиться на засадах прозорості та студентоцентризму. Обрані дисципліни включаються до робочих навчальних планів спеціальностей і до індивідуального навчального плану ЗВО і є обов'язковими для вивчення. Навчальні плани передбачають відповідне навчальне навантаження для вибіркового дисциплін. Інформація про формування індивідуальної освітньої траєкторії відображена в індивідуальному плані студентів.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП та навчальним планом передбачено практичну підготовку, що є невід'ємною і обов'язковою складовою підготовки фахівців вищої освіти. ОП передбачено 3 кредити ЄКТС для проведення навчально-виробничої практики, 3 кредити ЄКТС – для опанування виробничої практики та 6 кредитів ЄКТС для проведення переддипломної практики, які орієнтовані на закріплення знань, отриманих під час навчання. Кафедрою сформовано достатній для вибору ЗВО ОП перелік баз практик, з якими укладено угоди <http://surl.li/qxgni>. Зміст практики формується в результаті співпраці з роботодавцями. Цілі і завдання практичної підготовки формуються, виходячи з вимог СВО та потреб стейкхолдерів. По закінченню практичної підготовки від організацій та установ надходять відгуки та характеристики, в яких оцінюється робота студентів. Процедура проходження практики забезпечена методичними рекомендаціями і є зрозумілою для ЗВО та роботодавців. Студенти мають можливість проходження практик як в структурних підрозділах університету, так і на базі установ, підприємств, а також інших закладів освіти згідно з укладеними договорами. Зібрані під час проходження практик матеріали та здобуті професійні навички дають можливість здобути компетентності, необхідні для написання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності за фахом. Рекомендується активізувати роботу з ознайомлення ЗВО щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Соціальні навички (soft skills) за ОП формуються в результаті вивчення дисциплін, що формують компетентності (ЗК1-ЗК13) і забезпечують програмні результати навчання (ПРО1-ПРО4, ПР12, ПР13 та ін.). У змісті ОП соціальні навички формуються у межах таких ОК 1, ОК 3, ОК 4, ОК 09, ОК 21-25, ОК 28, ОК 32-34, ОК 35, які забезпечують набуття відповідних результатів навчання (ПРО7, ПРО9, ПР13-15, ПР17-20, ПР22, ПР24, ПР25). Соціальні навички (soft skills) за ОП також формуються за рахунок застосування інноваційних й активних методів навчання (робота в команді, дискусії, ділові ігри, опрацювання ситуаційних кейсів, презентації). Зокрема, ОК, які сприяють формуванню соціальних навичок (soft skills) це: Українська мова за професійним спрямуванням (ЗКО4 – здатність спілкуватися іноземною мовою), Філософія (ЗК12 та ЗК13). При вивченні зазначених ОК здобувачі мають можливість набути певних soft skills за рахунок командної роботи, виконання робіт проектного типу, критичного оцінювання відомих методів та рішень за конкретною темою. Також ЗВО набувають соціальних навичок шляхом участі у студентському самоврядуванні, гуртках і житті університету, залучення до волонтерської діяльності, неформальної освіти тощо. Під час спілкування з гарантом ОП та академічним персоналом отримано інформацію, що останні значну увагу приділяють проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах, що дозволяє їм набути необхідних навичок. Інтерв'ювання роботодавців дозволило встановити, що в цілому роботодавці задоволені рівнем набутих здобувачами соціальних навичок. Важливими soft skills для бакалаврів є також лідерство, відповідальність, тайм-менеджмент, комунікація в національних і міжнародних колективах, які недостатньо забезпечуються аналізованою ОП.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

ОП 2023 року розроблено з урахуванням вимог професійного стандарту «Еколог», затвердженого Міністерством економіки України (Наказ 1111-22 від 04 травня 2022 р.). ОП забезпечує підготовку фахівців на рівні, достатньому для забезпечення виконання трудових функцій і передбачає набуття здобувачами освіти професійних компетентностей (за трудовою дією або групою трудових дій), зокрема здатності до формування запитів і визначення дій, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства; оцінювання, прогноз впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля з метою обрання оптимальної стратегії природокористування; оцінювання екологічних ризиків тощо. ОП в повній мірі ураховує вимоги професійного стандарту та розширює можливості випускників щодо подальшого працевлаштування.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України», навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується індивідуальним навчальним планом і становить: для денної форми навчання не більше 26 годин. Мінімальний обсяг ОК становить 3 кредити ЄКТС. Співвідношення аудиторної та самостійної роботи (від 1/3 до 1/2) для ОК ОП залежить від форми навчання, обсягу ОК та встановлюється з урахуванням рівня його складності та вагомості з точки зору професійної підготовки фахівця-еколога. Основними підходами до такої організації навчального процесу є студентоцентризований і практикоорієнтований. Загальний бюджет навчального часу ОП складає 240 кредитів ЄКТС (7200 годин), з них – передбачених на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – 179 (5370 годин) або 75 %. Частка, яка визначена на вибірковій ОК, становить 61 кредит (1830 годин). Обсяг аудиторного навантаження з обов'язкових ОК становить 1400 годин (36,2 % від їх загального обсягу), обсяг самостійної роботи ЗВО – 3262 години (60,7 %). Така структура навантаження відображає практичне спрямування ОП та індивідуалізацію освітньої траєкторії. Порушення цих обмежень не виявлено. Однак ЗВО варто частіше залучати до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка ЗВО за дуальною формою освіти регламентується Положенням «Про дуальну форму здобуття вищої освіти» (<http://surl.li/lfuef>), яке визначає особливості дуальної форми здобуття вищої освіти і передбачає часткове перенесення процесу формування програмних компетентностей і результатів навчання до умов професійної практичної діяльності. Підготовка ЗВО за дуальною формою за даною освітньою програмою не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

На сайті НУЦЗ України у вкладці «Вступнику» <http://surl.li/qsomg> розміщено Правила прийому на навчання в НУЦЗ України, які регламентують вступ на ОП «Екологічна безпека» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Правила щорічно переглядаються, що підтверджено проректором з навчальної і методичної роботи. Правила розроблено відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року №276. У Правилах визначено порядок прийому заяв та документів для участі у конкурсному відборі, організація конкурсного відбору та спеціальні умови участі в конкурсному відборі, порядок формування рейтингових списків вступників. Аналіз Правил прийому на навчання показав, що вони є чіткими та зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. Але відсутня інформація для іноземних громадян на англійській мові. Для допомоги абітурієнтам на сайті висвітлюються рішення приймальної комісії та рейтингові списки вступників <http://surl.li/qsoue>, перелік ОП та вимоги до мотиваційного листа <http://surl.li/qsonb>, подання електронної заяви для вступу <http://surl.li/ggybu>

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Відповідно до Правил прийому на навчання в НУЦЗУ <http://surl.li/qsomg> на ОП «Екологічна безпека» за першим (бакалаврським) рівнем освіти приймаються абітурієнти на основі ПЗСО. Абітурієнти на основі ОКР «молодший спеціаліст», освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього ступеня молодшого бакалавра приймаються на другий (старші) курс(и) або на перший курс навчання (зі скороченим строком навчання). У Правилах прийому на ОП «Екологічна безпека» зазначено наступний перелік конкурсних предметів та їх вагу: українська мова (0,35), математика (0,35) та предмети на вибір – історія України (0,35), фізика (0,35), біологія (0,4), хімія (0,4), іноземна мова (0,3). Набір на навчання на ОП здійснюється за кошти фізичних або юридичних осіб. Правила прийому на навчання в НУЦЗ України передбачають прийом на другий курс навчання на ОП «Екологічна безпека» за першим (бакалаврським) рівнем освіти на підставі співбесіди та здачі фахових вступних випробувань для осіб, які здобули освітній рівень бакалавра, магістра та освітньо-кваліфікаційний ступінь спеціаліста за іншими спеціальностями. Програму вступних випробувань представлено на сайті <http://surl.li/qspty> у вкладці «Вступнику».

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регламентуються рядом нормативних документів, а саме: Правилами прийому на навчання в НУЦЗ України <http://surl.li/qsomg>, Положенням про організацію освітнього процесу <http://surl.li/jxcoa>, Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в НУЦЗ України <http://surl.li/bgkby>, Положенням про порядок реалізації права здобувачів ВО НУЦЗ України на академічну мобільність <http://surl.li/bgrtc>. Вказані документи є доступними для всіх стейкхолдерів на сайті університету. Університет сприяє розвитку академічної мобільності <http://surl.li/qsqsq>. Наявна інформація щодо університетів-партнерів, програм міжнародної академічної мобільності. На кафедрі ОП та ТЕБ активно впроваджується програма міжнародної академічної мобільності «Україна-Франція». Таким чином враховано рекомендацію попередньої експертизи стосовно активізації академічної мобільності. У Положенні про порядок реалізації права ЗВО НУЦЗ України на академічну мобільність визначено академічну мобільність, її види, організаційне забезпечення та визнання результатів (п.21-26), зокрема, можливість врахування підсумкової атестації у закладі-партнері. У Положенні Про освітній процес (п.8.8) вказано, що кредити зараховуються у випадку досягнення всіх ПРН, які забезпечуються певним ОК. У Положенні про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в НУЦЗ України зазначено, що здобувач подає заяву декану факультету про перезарахування ОК, яка погоджена з гарантом ОП і необхідні документи. Перезарахування ОК може здійснюватися на підставі самостійного (одноосібного) рішення керівника факультету або на підставі висновку експертного оцінювання, проведеного експертною комісією. Встановлені правила забезпечують надійність визнання результатів навчання і є зрозумілими для учасників освітнього процесу. На ОП застосовані правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема, на підставі додатку до диплому бакалавра В19 №028859 проведено перезарахування 2 кредитів ЄКТС з ОК «Загальна екологія» здобувачу Никитенко В.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті визначено у Положенні про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в НУЦЗ України <http://surl.li/bgkby>. У розділі 3 цього Положення визначено, що право на визнання результатів навчання мають здобувачі всіх рівнів та форм вищої освіти; визнання результатів навчання, набутих у неформальній освіті, поширюється як на обов'язкові, так і на вибіркові ОК відповідної ОП і стосується ОК, викладання яких починається з другого семестру; перезараховуються результати навчання, отримання яких підтверджується відповідним документом. Для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувач подає заяву декану факультету про перезарахування освітніх компонент, яка погоджена з гарантом ОП та необхідні документи. На підставі заяви декан факультету формує експертну комісію, яка визначає відповідність результатів неформального навчання та ОК, керуючись переліком компетентностей і результатів навчання, досягнення яких передбачене ОП, за якою навчається ЗВО, та змістом заходу неформальної освіти. Для експертної оцінки з визнання ОК та їх обсягів у кредитах ЄКТС використовуються робочі програми (силабуси) навчальних дисциплін та інші навчально-методичні документи НУЦЗ України. На ОП впроваджено практику застосування вказаних правил, а саме проведено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (Prometheus) за ОК19 «Заповідна справа» здобувачам: Зеленському В., Кочурі А., Курочка М., Павленко В., Рихлик К., які пройшли он-лайн курс «Оцінка шкоди від російської агресії» і отримали відповідний сертифікат. Таким чином, застосовано рекомендацію попередньої акредитаційної експертизи. Під час бесіди зі здобувачами вищої освіти підтверджено знання сутності неформальної освіти та порядку визнання її результатів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Критерій оцінювався шляхом аналізу силабусів ОК, відомостей СО, а також опитуваннями викладачів та ЗВО. Встановлено, що по більшості ОК поєднуються як традиційні, так і інноваційні форми, методи навчання та методики викладання. Найпоширенішими є лекції, практичні і лабораторні роботи, виконання індивідуальних завдань. При поясненні теоретичного матеріалу викладачі використовують, зокрема, різні форми лекцій (проблемні лекції, лекції-прес-конференції, лекції-дискусії, лекції-візуалізації), бесіди, пояснення тощо. Для закріплення матеріалу широко використовуються методи інтерактивного навчання, тренінги, ділові ігри, метод мозкового штурму, семінари-дискусії тощо (ОК Організація та управління в природоохоронній діяльності, Заповідна справа та ін.). По ОК Українська мова (за професійним спрямуванням), «Іноземна мова» часто застосовується метод «Представлення-Практика-Продуктування», метод суєтивного відкриття, лексичний метод тощо. Однією із найцікавіших форм навчання ЗВО також називали екскурсії на профільні підприємства, установи, лабораторії, які відбуваються в рамках вивчення кількох ОК цієї ОП. Мультимедійні презентації проводяться практично по кожній дисципліні. Використання ІКТ на заняттях безпосередньо ЗВО передбачено по більшості ОК (Основи інформаційних технологій, Технічні засоби

спостереження за станом довкілля, Основи ГІС-технологій та ін.). Кожна ОК має комплекс навчальних і методичних матеріалів у системі дистанційного навчання Moodle, що значно полегшує самостійну роботу ЗВО. Важливе значення приділяється індивідуальним завданням, самостійній роботі студента. По багатьох ОК проводиться вхідний контроль ЗВО, за результатами якого розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги, коригування навчального процесу тощо. Також, у більшості робочих програм дисциплін передбачено нарахування балів за виступ з доповіддю і презентацією за тематикою самостійного вивчення, а також за підготовку наукової публікації, участь у конференції за тематикою дисципліни. Студенти вільні у виборі тем курсових робіт в межах запропонованої тематики. ЗВО також вільні у виборі тем і керівників кваліфікаційної роботи. Загалом, форми і методи навчання відповідають принципам академічної свободи, студентоцентричності, та сприяють досягненню заявлених цілей та результатів навчання.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

За результатами аналізу веб-сторінок кафедри і факультету, а також онлайн-зустрічей було встановлено, що ЗВО своєчасно і в доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту, ПРН, порядку та критеріїв оцінювання. На сторінці випускової кафедри розміщені силабуси усіх обов'язкових та вибіркових ОК (<http://surl.li/qwzfn>). У них міститься інформація щодо цілей та очікуваних результатів навчання за дисциплінами, основні змістові модулі, форми навчання і методи контролю, політика дисципліни та контактні дані викладача. Також вказана конкретна кількість балів за виконання кожної практичної, лабораторної роботи чи індивідуальних завдань. Ця кількість балів не є уніфікованою для всіх ОК чи навіть для різних тем в межах однієї ОК, що також свідчить як про достатній рівень академічної свободи, так і про реальне, а не формальне змістове наповнення, яке залежить і від оцінки складності тем, від виділеного часу на опрацювання тощо. Усе навчально-методичне забезпечення ОК також розміщено у системі дистанційного навчання, до якої кожен ЗВО має вільний доступ. Здобувачі підтвердили, що на перших заняттях з кожної навчальної дисципліни викладач інформує їх про її наповнення, структуру, очікувані результати та складові поточного та підсумкового оцінювання. Терміни та час проведення різних видів навчальної роботи відображені на сайті факультету в розділі «Студенту» (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/group>).

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

На кафедрі значна увага приділяється дослідницькій складовій. Наявні лабораторії з обладнанням для моніторингових досліджень стану середовища та його окремих компонентів <http://surl.li/qxasa> та лабораторна база установ-партнерів. Налагоджена тісна співпраця із організаціями екологічного профілю, на базі яких студенти мають можливість проводити додаткові дослідження. Але головним чином поєднанню навчання і досліджень сприяє наукова діяльність НПП, яка вже має хороші сформовані традиції. Викладачі часто залучають студентів до проведення самостійних чи спільних досліджень, які вони представляють на студентських наукових конференціях, конкурсах наукових робіт тощо (<http://surl.li/mnuhx>). Результати наукових досліджень публікуються у фахових виданнях, збірниках наукових статей, матеріалах конференцій тощо. В закладі діє Наукове товариство ЗВО (<http://surl.li/fdrlg>), учасниками якого є здобувачі за ОП. Викладачі проводять наукові дослідження і мають наукові публікації в контексті змісту навчальних дисциплін за ОП. Свої перші публікації студенти мають змогу оформити та апробувати на щорічній Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених «Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту», яка проводиться на базі НУЦЗ України (<http://surl.li/jxuvf>). Здобувачі ОП залучаються до виконання кафедральних досліджень спрямованих на застосування інтегральних та комплексних оцінок якісного стану компонентів НПС, у тому числі від надзвичайних ситуацій та воєнних дій тощо <http://surl.li/qxahn>. На жаль, на кафедрі на сьогодні немає держбюджетних, грантових чи госпдоговірних науково-дослідних тем до виконання яких студентів могло б надати значно більше мотивації до наукової діяльності у професійній сфері.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Положення «Про організацію освітнього процесу у НУЦЗ України (<http://surl.li/ukmd>) передбачає щорічний перегляд ОК на засіданнях кафедри та методичної комісії факультету та відповідне коригування й оновлення ОП. Викладачі, задіяні на ОП, інтегровані в науково-дослідницький процес; тематика ОК складається переважно з урахуванням сучасних наукових досягнень і позитивних практик. Підставою для оновлення змісту програм можуть бути побажання самих ЗВО, роботодавців та інших стейкхолдерів, зміни законодавства, власний дослідницький досвід чи підвищення кваліфікації НПП. Так, наприклад ОК «Гідрологія» (доцент Бригада О.В.) доповнено процесами очищення міських стічних вод в системі споруд біологічного очищення; ОК «Заповідна справа» (доцент Ільїнський О.В.) оновлено інформацією про поточний стан екомережі Харківської області; ОК «Ґрунтознавство» (доцент Рибалова О.В.) доповнено матеріалами стосовно особливостей очищення ґрунтів від важких металів методом фітореMediaції; ОК «Моніторинг довкілля» (доцент Ільїнський О.В.) доповнено інформацією про забруднення атмосферного повітря на Сході України внаслідок бойових дій. Рекомендується проводити анкетування студентів, випускників та інших стейкхолдерів стосовно оновлення НПП змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у природоохоронній галузі.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

В НУЦЗ України створюється система сприяння інтернаціоналізації діяльності, яку координує Положення «Про академічну мобільність» <http://surl.li/bgrgc>. Метою діяльності ЗВО є налагодження відповідної плідної наукової, освітньої, інформаційної та культурної співпраці між університетською спільнотою та міжнародним науково-освітнім середовищем, що дасть змогу та складе передумови для посідання Університетом належного місця серед університетів Європи. Функціонує сторінка про міжнародну діяльність (<https://nuczu.edu.ua/ukr/sektor-mz>), де є актуальні дані про

міжнародне партнерство та можливості участі у ньому. Вибрана інформація про академічну мобільність представлена також на сайті випускової кафедри (<http://surl.li/dqnoy>). Частина викладачів цієї ОП пройшла міжнародне стажування: шляхом участі у конференціях, тренінгах, вебінарах тощо, що проводять ЗВО та наукові установи за кордоном <http://surl.li/kozwm>, <http://surl.li/kxpmu>. НПП кафедри проходили стажування у Республіці Польща: Львівський О. (2019 р.) (м. Слупськ, Поморська Академія), Бригада О. та Шароватова О. (2023 р., м. Катовіце). Кафедра активно взаємодіє з Асоціацією «Співпраця Пуату – Шарант – Україна», яка входить до складу Федерації «Обміни Франція – Україна» та організовує стажування студентів <http://surl.li/pnolx>, <http://surl.li/pnomc>. Інформація про наявність у викладачів ОП відповідних сертифікатів оприлюднена на сайті кафедри <http://surl.li/bkbro>. Разом з тим, є лише поодинокі приклади залучення здобувачів освіти до академічної мобільності в межах цієї ОП. Частина з них на зустрічі запевняла, що проінформовані про такі можливості, але не мають наміру брати участь в таких програмах через пандемію covid-19, війну або через особисті причини. Тим не менше, адміністрація ЗВО та керівництво кафедри роблять чимало кроків, щоб в майбутньому запустити цей процес.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Основними документами, що регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання ЗВО, є «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/jxcoa>) та «Положення про систему забезпечення Національним університетом цивільного захисту України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості)» п. 5 (<http://surl.li/umtd>), проходження атестації регулюється «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/bgrb>). Оцінювання навчальних досягнень ЗВО враховує особливості ЄКТС. Формами контрольних заходів є поточний семестровий контроль (контрольні роботи та тестування, презентації та реферати, доповіді та доповнення, розрахункові завдання, захисти практичних робіт, захисти звіту з практик) і підсумковий контроль (іспит, диференційований залік, комплексний іспит за програмою підготовки, захист курсової та публічний захист кваліфікаційної роботи), що здійснюється з метою оцінювання ПРН. У навчальному плані для кожного ОК зазначається періодичність і терміни здійснення контрольних заходів. Різні форми контролю у межах певної освітньої компоненти ОП дозволяють контролювати процеси набуття ЗВО ПРН, теоретичні знання та практичні навички, що формують цілісну систему засвоєння матеріалу з кожної дисципліни за певний проміжок часу у логічно-побудованій схемі навчального процесу. Здатність вирішувати конкретні практичні завдання, послуговуючись фундаментальними теоретичними знаннями, перевіряється під час занять та під час поточного контролю. Діагностика рівня набутих фахових компетенцій відбувається під час складання іспиту (диференційованого заліку) за кожним ОК. Поточний контроль за ОП включає різні види контрольних заходів. Характерно, що застосовуються різноманітні види завдань. Інформацію про форми контрольних заходів окремих ОК наведено у силабусах (<http://surl.li/qruhxj>), які доступні для ознайомлення ЗВО. Інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання викладачі доповідають ЗВО на першому занятті з відповідної дисципліни.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

У Стандарті вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для першого рівня вищої освіти атестація ЗВО здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (<http://surl.li/qruhxj>), оприлюднена на офіційному сайті та (або) розміщена у репозитарії університету. В університеті атестація здійснюється у формі складання комплексного іспиту за програмою підготовки та публічного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра п. 6 «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxckr>). У В НУЦЗ України кваліфікаційні роботи проходять обов'язкову перевірку на наявність академічного плагіату, відповідно до п. 10 «Положення про систему забезпечення Національним університетом цивільного захисту України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості)» (<http://surl.li/qrvjpr>).

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ОП визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxsoa>), «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають ступінь бакалавра та магістра» (<http://surl.li/jxckr>), «Кодексом академічної доброчесності» (<http://surl.li/ulxu>). Рівень поінформованості щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання знань є достатнім. Питання, пов'язані із запобіганням та боротьбою з корупцією, недопущенням конфліктів інтересів, покладено на Сектор з питань запобігання та виявлення корупції (<http://surl.li/ebpee>). В НУЦЗ України за результатами звіту самооцінювання, опитувань студентів та випускників встановлено, що за час дії ОП конфлікту інтересів зафіксовано не було. В НУЦЗ України унормування порядку повторного проходження контрольних заходів регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України» п. 8 (<http://surl.li/bxllt>).

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Основними документами, що визначають політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності у ЗВО є: «Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України» (<http://surl.li/ulxu>). Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами, НПП, студентським самоврядуванням, гарантом ОП, адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами встановлено дотримання вимог академічної доброчесності, її популяризації, обов'язковий перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат. Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмного продукту Unicheck, після чого видається відповідний висновок про рівень унікальності роботи. В результаті опитування студентів та НПП встановлено, що ЗВО направляють свої кваліфікаційні роботи в бібліотеку, а далі уповноважена особа проводить перевірку в системі Unicheck. Після чого ЗВО отримують звіт на свою корпоративну пошту з відсотком унікальності кваліфікаційної роботи. Рівень унікальності робіт становить 61%. ЗВО обізнані щодо поняття «академічна доброчесність», процедури перевірки на наявність плагіату, максимально допустимого відсотку запозичень при написанні своїх робіт, а також важливості дотримання принципів академічної доброчесності. Перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється їх керівниками, при цьому пошук збігів проводиться в базі репозитарію університету без пошуку в мережі Інтернет, що суттєво нівелює ефективність пошуку. Випадків академічної недоброчесності ЗВО зафіксовано не було, тому необхідність у вживанні відповідних заходів не виникала. Кваліфікаційні роботи ЗВО оприлюднюються в репозитарії Університету (<http://surl.li/qrwkx>). Рекомендується продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна кваліфікація викладачів підтверджується їх базовою освітою, науковою спеціальністю, вченим званням, а також науковими публікаціями у фахових виданнях, в тому числі представлених у наукометричних системах Scopus/WoS. Під час спілкування з гарантом та науково-педагогічними працівниками експертна група отримала інформацію, що викладачі можуть підтвердити свою академічну кваліфікацію науковими публікаціями, а професійну кваліфікацію – відповідними сертифікатами та свідоцтвами про стажування і підвищення кваліфікації. Більшість співробітників, які залучені до реалізації ОП, мають наукові інтереси та наукову активність саме в межах цієї ОП. Кадрове забезпечення випускової кафедри є достатнім, оскільки на кафедрі охорони праці та техногенно-екологічної безпеки працюють 12 осіб, з яких 10 мають наукові ступені (<http://fteb.nuczu.edu.ua/uk/sklad-kafedri>). Більшість НПП випускової кафедри захищали дисертаційні роботи за спорідненим до екологічної безпеки спеціальностями, а саме 21.06.01 Екологічна безпека, 05.23.04 Водопостачання тощо. До робочої групи з розробки ОП, що акредитується, включено 6 осіб – з них чотири кандидати наук, 1 професіонал-практик та 1 ЗВО. В результаті проведених з НПП інтерв'ю та аналізу наданих матеріалів виявлено, що більшість викладачів, які забезпечують реалізацію ОП та ПРН, мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, здійснюють необхідну роботу з навчально-методичного забезпечення ОК, публікують результати наукової діяльності в фахових виданнях тощо. У ЗВО позитивні враження від професіоналізму викладачів за ОП, що підтверджено в процесі зустрічей. За результатами аналізу звітів самооцінювання, наданих доказів, інтерв'ювання викладачів і здобувачів встановлено, що кваліфікація більшості викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення цілей і ПРН. Рекомендується звернути увагу на академічну кваліфікацію викладача, який забезпечує викладання ОК26. Основи ГІС-технологій. Крім того, на кафедрі працюють викладачі з базовою освітою та науковим ступенем за спеціальністю 21.06.01, але вони не залучені до викладання на цій ОП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний відбір у ЗВО проводиться на засадах відкритості, рівності, прозорості, гласності, незалежності, законності, об'єктивності, колегіальності прийняття рішень, неупередженого ставлення до кандидатів тощо. Вибір викладачів здійснюється на конкурсній основі згідно Положення «Про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників» (<http://surl.li/clddi>). Документи претендентів на посаду науково-педагогічного працівника розглядаються конкурсною комісією, що визначає відповідність наданих матеріалів вимогам Порядку. На зустрічах з керівництвом ЗВО, представниками допоміжних структурних підрозділів, а також НПП, було підтверджено врахування рівня професіоналізму викладачів під час конкурсного відбору. Для оцінки рівня професіоналізму викладачі додають показники академічної активності, а також враховуються результати рейтингування та оцінювання НПП відповідно до Положення «Про оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxxwk>), Положення «Про Конкурс «Кращий викладач року»» (<http://surl.li/vgaj>), Положення «Про проведення конкурсу освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу Національного університету цивільного захисту України» (<http://surl.li/vhdl>); «Відкритий конкурс на кращий патент у сфері цивільного захисту та пожежної безпеки» <http://surl.li/leodi>. Процедури конкурсного добору викладачів у цілому є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму претендентів відповідно до їх академічної кваліфікації за ОК ОП. Необхідний рівень професіоналізму викладачів ОП забезпечується ліцензійними умовами надання освітніх послуг за відповідною спеціальністю та умовами оголошеного конкурсу, які постійно підвищують професійний і науковий рівень, педагогічну майстерність, забезпечують високий науковий і методичний рівень викладання дисциплін. В цілому, отримані дані свідчать про прозорість процедур конкурсного добору викладачів в ЗВО та можливість забезпечення необхідного рівня професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Випускова кафедра плідно співпрацює зі стейкхолдерами і залучає їх до організації та реалізації освітнього процесу при перегляді змісту ОП (<http://surl.li/qxnjw>). Така взаємодія відбувається завдяки участі стейкхолдерів у процесі викладання, науково-практичних семінарах та конференціях кафедри, публікаціям спільних праць, участі у тренінгах. Зміст та тематика занять обговорюються із роботодавцями завчасно. ЗВО мають можливість залучатися до виконання наукових тем, консультуватися, стажуватися в установах і організаціях-партнерах ЗВО. Студенти підтвердили факт залучення до освітнього процесу представників роботодавців, те, що вони мають можливість проходження практик, а також виконувати дослідження на базі таких організацій та установ: науково-дослідна установа «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем», Фельдман-Екопарк, ВАТ «Турбоатом», Всеукраїнська екологічна ліга, КП «Санепідсервіс», Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів тощо. Під час проведення бесід з фокус-групами з числа роботодавців виявлено їх бажання та готовність долучитися до організації та реалізації освітнього і наукового процесу за ОП на базі НУЦЗ України.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Під час опитування керівництва НУЦЗ України, НПП та гаранта було розкрито питання про практику залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців. До аудиторних занять залучено в межах вивчення ОК «Моніторинг довкілля» – завідувача сектору засобів і методів моніторингу навколишнього природного середовища УКРНДЦЕП к.т.н., с.н.с. Варламова Є.М. (<http://surl.li/ehmke>, <http://surl.li/mmdrm>); в межах вивчення ОК «Гідрологія» – інженера з водопостачання та водовідведення ТОВ «iC CONSULENTEN», iCUkraine, співзасновником ННГО «Watersector», к.т.н. Олександра Смирнова (<http://surl.li/mmdsk>); в межах вивчення ОК «Заповідна справа» – провідних фахівців «НПП Слобожанський» – Шумілову А.В., начальника науково-дослідного відділу та Каплюх Н.О., начальника відділу еколого-освітньої роботи та рекреації (<http://surl.li/pgitv>, <http://surl.li/pbptb>); проведено виїзне заняття на КП «Санепідсервіс» за безпосередньої участі директорки підприємства Кривонос К. (<http://surl.li/jxujh>); в межах вивчення ОК «Організація та управління в природоохоронній діяльності» проведено лекцію «Інтегроване управління водними ресурсами» начальником відділу охорони та відтворення водних ресурсів та морських екосистем Департаменту збалансованого природокористування Міндовкілля Жук В. (<http://surl.li/kzoxh>) та ін. Здобувачі підтвердили факт проведення занять роботодавцями, професіоналами-практиками і свою задоволеність цим. Рекомендуємо продовжити практику залучення висококваліфікованих професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять, а також подвійного керівництва кваліфікаційними роботами здобувачів.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Експертна група засвідчила, що система професійного розвитку в ЗВО відповідає інтересам викладачів і сприяє підвищенню якості викладання. Професійний розвиток НПП НУЦЗ України регламентується Положенням «Про оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxxwk>), Положенням «Про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та наукових працівників НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxxxb>). Під час онлайн-візиту з'ясовано, що в університеті значна увага приділяється підвищенню кваліфікації НПП, які забезпечують ОП. Надані документи, що стосуються професійного розвитку викладачів, підтвердили своєчасне підвищення кваліфікації. Зокрема, свідоцтва проходження міжнародного стажування у Республіці Польща (м. Слупськ, Поморська академія) 2018 року мають С. Артем'єв, Б. Цимбал; 2019 року – О. Льїнський, О. Малько. У 2023 р. О. Бригада, Б. Цимбал, О. Шароватова пройшли стажування за темою «Забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти» у м. Катовіце (Республіка Польща). У травні-червні 2023 р. С. Артем'єв, О. Бригада, О. Рибалова, О. Льїнський, С. Горносталь пройшли підвищення кваліфікації у НДУ «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем» та отримали відповідний документ. Сертифікати розміщено на сайті

кафедри ОП та ТЕБ та на особистих сторінках НПП (<http://surl.li/bkbro>). НПП кафедри систематично поглиблюють професійні знання через участь у вебінарах від партнера Belgian Education Council (<https://cutt.ly/ywsjJ65C>), онлайн-заходах неформальної та інформальної освіти (<http://surl.li/jxucn>), конференціях тощо. Викладачі кафедри постійно проходять підвищення кваліфікації у ЗВО, наукових та науково-дослідних установах, організаціях, підприємствах України, за кордоном відповідно до укладених угод.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Сприяння професійному розвитку НПП ОП становить цілісну систему: починаючи з забезпечення методичного супроводу на кафедрах, на рівні структурного підрозділу і в подальшому переходить в систему тренінгової роботи, проведення практичних семінарів, наукових конференцій, круглих столів, підвищення кваліфікації. Запровадження системи мотивації НПП до удосконалення навчальних програм і забезпечення якості освіти є одним із завдань НУЦЗ України, зазначених у Статуті університету. В університеті практикується як моральне, так і фінансове стимулювання розвитку викладацької діяльності (підтверджено під час зустрічей з керівництвом та НПП). Гарною практикою є діюча в Університеті система морального і матеріального заохочення працівників за значні досягнення у професійній діяльності, що регламентується Положенням «Про оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників НУЦЗ України» (<http://surl.li/jxxwk>). Експертна група позитивним відмітила, те що в ЗВО проводиться Конкурс «Кращий викладач року» (<http://surl.li/vgaj>), Конкурс освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу Національного університету цивільного захисту України» (<http://surl.li/vhdl>); Відкритий конкурс на кращий патент у сфері цивільного захисту та пожежної безпеки» <http://surl.li/leodi>, що є дієвими інструментами заохочення НПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Аналіз відомостей самооцінювання ОП і перегляд матеріально-технічної бази (МТБ) Національного університету цивільного захисту України дозволили встановити, що університет має високоякісну МТБ, яка повністю сприяє досягненню навчальних цілей та результатів ОП. Університет обладнаний навчальними корпусами, гуртожитками, їдальнями, спортивним комплексом, бібліотекою, медіацентром, пожежно-рятувальною та медичною службами. Є також Центр навчально-інформаційних технологій та систем електронних комунікацій, а також Центр психотренінгів. ОП використовує 7 спеціалізованих аудиторій, включаючи лекційні зали, екологічну лабораторію, лабораторію охорони праці та інші спеціалізовані класи, обладнані сучасною технікою, мультимедійними проекторами, засобами пожежогасіння та інтернетом. Центр професійного спілкування, призначений для мовної підготовки, оснащений інтерактивною дошкою, ноутбуками та лінгафонним обладнанням. Лабораторії кафедри хімії та хімічних технологій містять обладнання для діагностики небезпечних ситуацій, а екологічна лабораторія оснащена сучасними приладами, що дозволяє досягати освітніх цілей. В онлайн-режимі викладачі використовують 3D-тури та відеодемонстрації. Зазначено, що обладнання регулярно оновлюється за рахунок коштів ДСНС України, університету та кафедри і перебуває у відмінному стані. Бібліотека університету, зі своїм електронним репозиторієм та доступом до баз Scopus та WoS (<http://surl.li/jxcww>), забезпечує необхідні ресурси для навчання та досліджень. Частина обладнання призначена для здійснення діяльності в сфері пожежогасіння та цивільної безпеки, але може також ефективно застосовуватися і під час реалізації ОП. Матеріально-технічна база університету забезпечує ефективну організацію навчального процесу, досягнення освітніх цілей і створює належні умови для студентів, наукових співробітників та персоналу. Рекомендується продовжити роботи з оновлення та розширення переліку програмного забезпечення та лабораторного обладнання, що необхідне для здійснення професійної діяльності екологами.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів університету є вільним і безкоштовним для всіх учасників освітнього процесу. Університет забезпечує необхідні умови для реалізації ОП «Екологічна безпека», включаючи безкоштовний доступ до наукометричних баз Scopus та WoS, а також до платформи дистанційного навчання Moodle. Бібліотека університету (<http://surl.li/jxcww>), зі своїм значним фондом у 117 тис. найменувань, з яких 22 тисячі доступні в електронному форматі, надає безкоштовний доступ до ресурсів для студентів та науково-технічного персоналу. Читальні зали бібліотеки, обладнані сучасною комп'ютерною технікою та доступом до Інтернету, разом з Wi-Fi зонами, створюють зручне середовище для навчання та досліджень. Крім того, університет активно використовує Телеграм-канали для оперативного спілкування між викладачами, студентами та адміністрацією, що є особливо важливим для дистанційного навчання. Автоматизована система управління навчальним закладом забезпечує доступ до актуальної інформації про розклад, електронний журнал та статистику відвідувань

(<http://surl.li/jxcwp>). Загалом, університет створює умови для вільного та безкоштовного доступу до всіх необхідних інформаційних та матеріальних ресурсів, що сприяє якісній реалізації ОП і забезпечує комфортне навчальне середовище для студентів і викладачів.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Національний університет цивільного захисту України створює безпечне освітнє середовище завдяки комплексній роботі різноманітних підрозділів (<http://surl.li/mngaj>), таких як служба охорони праці, служба безпеки дорожнього руху, відділення з обслуговування електромереж, ремонтно-будівельне відділення, медико-санітарна частина, відділ виховної роботи та інші. Ці підрозділи забезпечують належний стан приміщень та обладнання, дотримання санітарних норм та протипожежного стану, відповідність будівель вимогам пожежної та техногенної безпеки, що підтверджено документально, включно з листами-повідомленнями від ГУ ДСНС та висновками державної санітарно-епідеміологічної служби. Освітнє середовище університету забезпечене протипожежним устаткуванням, аптечками, стендами з питань охорони праці, а коридори оснащені планами евакуації. Регулярні інструктажі з техніки безпеки проводяться як у лабораторіях, так і під час практичних занять. Гуртожитки університету обладнані необхідними зручностями, включаючи доступ до Інтернету, кухні, пральні, санвузли та душові, та знаходяться під охороною. Для підтримки психологічного стану студентів та співробітників функціонують сектор психологічного забезпечення (<http://surl.li/ebpqr>), центр впровадження психотренінгових технологій (<http://surl.li/mngoi>) та науково-дослідна лабораторія екстремальної та кризової психології (<http://surl.li/mngpb>). Скриньки довіри та Скринька звернень і пропозицій на веб-сайті Студентського самоврядування дають можливість студентам висловлювати свої побажання та звернення (<http://surl.li/efaip>). З урахуванням різноманітних соціальних активностей, які пропонує університет, включаючи спортивні секції, творчі колективи, доступ до ресурсів бібліотеки з електронним репозитарієм та Інтернетом, студенти мають змогу не лише навчатися, а й активно розвивати свої інтереси. Викладачі, зі свого боку, завжди відкриті для комунікації, сприяючи створенню сприятливої атмосфери для навчання.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Національний університет цивільного захисту України ефективно забезпечує комплексну підтримку своїм ЗВО, охоплюючи освітні, організаційні, інформаційні, консультативні та соціальні аспекти. Освітня підтримка реалізується через активну комунікацію студентів із старостами, кураторами груп, науково-педагогічним персоналом (НПП). На сторінці факультету (<http://surl.li/mnhjs>) розміщено посилання на соціальні мережі: Фейсбук, Інстаграм. На веб-сайті Університету є вкладка «Освітня діяльність» (<http://surl.li/qgxxz>). Організаційна підтримка студентів забезпечується через деканат та управлінські підрозділи, що дозволяє ефективно координувати навчальний процес та вирішувати адміністративні питання (<http://surl.li/jutpp>). Інформаційно-освітня підтримка здійснюється системою дистанційного навчання Moodle НУЦЗУ. На сторінці Студсамоврядування розміщено Скриньку звернень та пропозицій та є опція «Що робити, якщо виникли питання стосовно:» (<http://surl.li/efaip>). Також є посилання на Google-форму щодо скарг, запитань та пропозицій (<http://surl.li/mnhxr>). Соціальна підтримка охоплює широкий спектр послуг, включаючи діяльність сектору психологічного забезпечення (<http://surl.li/ebpqr>), центру психотренінгових технологій (<http://surl.li/mngoi>), науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології (<http://surl.li/mngpb>), а також благодійних фондів, що надають матеріальну та психологічну допомогу студентам. Результати онлайн-опитування студентів щодо якості освітнього процесу (<http://surl.li/pgglc>) свідчать про високий рівень задоволеності взаємодією з викладачами, інформаційною підтримкою та соціальними аспектами навчання.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Під час показу матеріально-технічної бази (МТБ) та зустрічей з адміністративним персоналом було продемонстровано, що університет створив необхідні умови для реалізації права на освіту для цієї категорії осіб. В НУЦЗ України розроблено «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (<http://surl.li/lfumnd>), який деталізує процедури звернення за допомогою та механізми супроводу в межах університетського кампусу. Окрім цього, правила прийому до НУЦЗ України відображають особливості вступу для осіб з особливими освітніми потребами, надаючи їм можливість участі в конкурсному відборі на основі співбесіди. Важливо, що на сайті університету представлено інформацію про забезпечення безбар'єрного доступу, включаючи наявність пандусів та інших засобів для забезпечення мобільності осіб з особливими потребами. Наявна власна медико-санітарна частина. Окрім того, університет забезпечує психологічну підтримку через сектор психологічного забезпечення (<http://surl.li/ebpqr>), центр впровадження психотренінгових технологій (<http://surl.li/mngoi>), та науково-дослідну лабораторію екстремальної та кризової психології (<http://surl.li/mngpb>), забезпечуючи всебічну підтримку здобувачів освіти. На час проведення експертизи на ОП «Екологічна безпека» не навчаються особи з особливими освітніми потребами, але в університеті створені необхідні умови для прийому та забезпечення їм якісної освіти.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У Національному університеті цивільного захисту України існує добре визначені політики та процедури для розв'язання конфліктних ситуацій, що підтверджено під час зустрічі з фокус-групами аналізом нормативних документів: Положення про організацію освітнього процесу в НУЦЗ (<http://surl.li/jxcoa>), де п. 9 розкрито Порядок оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів, у п. 11 – порядок запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в освітньому процесі; у Кодексі академічної доброчесності (<http://surl.li/mnpprx>) розкрито питання дотримання учасниками освітнього процесу принципів і правил академічної доброчесності, моральних норм,

правил етичної поведінки. Зокрема, створено Групу сприяння академічній доброчесності (<http://surl.li/mnpprx>) для моніторингу дотримання етичних норм, а також призначено фахівців з гендерної рівності (<http://surl.li/mntdv>) у структурних підрозділах для забезпечення та роз'яснення гендерної політики університету. Сектор з питань запобігання та виявлення корупції (<http://surl.li/efaxt>) забезпечує координацію дій у випадках корупційних дій, з окремою сторінкою на сайті університету для повідомлень про корупцію. Для врегулювання конфліктів в ЗВО розроблено Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (<http://surl.li/ulrg>), а також створено сторінку «Булінг» (<http://surl.li/mntzi>), де надано доступ до нормативних документів та каналів для повідомлення про випадки булінгу. Органи студентського самоврядування активно залучені до процесу вирішення конфліктів, на сторінці Студентського самоврядування, міститься посилення Скриньку звернень та пропозицій (<http://surl.li/efaip>). На ОП «Екологічна безпека» проводяться виховні заходи, тренінги та інтерактивні заняття, які спрямовані на попередження конфліктів. Під час зустрічей з випускниками, викладачами та ЗВО було з'ясовано, що випадків застосування процедур вирішення конфліктних ситуацій на освітній програмі не було. ЗВО ознайомлені з процедурою вирішення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП регламентована Положенням про освітні програми НУЦЗ України <http://surl.li/jyscg> та Положенням про систему забезпечення НУЦЗ України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) <http://surl.li/umtd>. В Положенні про освітні програми визначено, що ініціаторами запровадження нової ОП можуть бути кафедри, науково-дослідні підрозділи, керівництво НУЦЗ України; при проектуванні ОП вивчаються потреби ринку, ресурсне забезпечення кафедри, визначаються ОК та їх відповідність компетентностям і ПРН, формується структурно-логічна схема; визначається склад проектної групи, проект ОП оприлюднюється для громадського обговорення (не пізніше як за місяць до її розгляду), надається на методичну експертизу та вноситься на розгляд вченої ради факультету для узгодження змісту ОП, після чого керівник проектної групи подає проект ОП з урахуванням внесених пропозицій від стейкхолдерів на засідання вченої ради НУЦЗ України. Затверджена ОП оприлюднюється на офіційному вебсайті НУЦЗ України. При моніторингу ОП, який здійснює проектна група за участю стейкхолдерів, повинно проводитися щорічне анкетування ЗВО, роботодавців, випускників, академічного персоналу. Обґрунтовані зміни чи доповнення до ОП вносяться, у разі необхідності, у такому ж порядку, як під час розробки та затвердження ОП. У п. 4.4 Положення про систему забезпечення НУЦЗ України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти зазначено, що критерії, за якими відбувається перегляд ОП: рівень оновленості ОП, рівень участі роботодавців у розробці і внесенні змін, рівень задоволеності здобувачів (випускників), індекс працевлаштування випускників, рейтинг за оцінками роботодавців, участь у міжнародних програмах підготовки. У п. 4.6 визначено механізми взаємодії, розподіл відповідальності з метою моніторингу, перегляду і вдосконалення освітнього процесу, освітніх програм. При останньому перегляді ОП проектною групою було внесено наступні зміни (витяг з протоколу № 11 засідання кафедри ОП та ТЕБ від 28.06.2023 р.): переглянуто кількість кредитів за рядом ОК, додано ОК30 «Первинна військово-професійна підготовка» та ОК31 «Дії в надзвичайних ситуаціях та правила пожежної безпеки», переглянуто блок обов'язкових ОК, ОК «Ландшафтно-екологічна навчальна практика» замінено на ОК32 «Навчально-виробнича практика», ОК «Дипломна практика» замінено на ОК «Виробнича практика», поглиблено практичну орієнтованість ОК13 «Ландшафтна екологія» та ОК22 «Організація та управління в природоохоронній діяльності», оптимізовано лабораторні роботи ОК14 «Гідрологія» та ОК20 «Моніторинг довкілля».

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Залучення ЗВО безпосередньо та через органи студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості визначається Положенням про освітні програми НУЦЗ України <http://surl.li/jyscg>, Положенням про систему забезпечення НУЦЗ України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) <http://surl.li/umtd>, Положенням про студентське самоврядування НУЦЗ України <http://surl.li/qssnu>. На сайті університету розміщено анкету для опитування ЗВО щодо якості ОП <http://surl.li/eetcy>, на сторінці кафедри на сайті університету є вкладка для обговорення ОП <http://surl.li/qsspx>, проектною групою проводяться регулярні зустрічі зі ЗВО щодо обговорення ОП <http://surl.li/ebppn>, <http://surl.li/kblhdh>. Опитування ЗВО проводиться один раз на семестр. На зустрічах представники студентського самоврядування та ЗВО підтвердили постійну комунікацію з академічним персоналом безпосередньо, через соціальні мережі та вебсайт. Органи студентського самоврядування безпосередньо або через гугл-форму, розміщену на сайті університету <http://surl.li/mnhxr>, збирають пропозиції, запитання, скарги, які стосуються освітньої діяльності (відносин викладача та здобувача, переліку ОК, їх взаємозв'язку та змісту, методів та форм викладання), соціальних та побутових питань, розглядають їх та передають адміністрації університету. Голова Ради молодих вчених підтвердив

обговорення на засіданні Ради пропозиції щодо збільшення кредитів на ОК «Іноземна мова» (кількість кредитів збільшено з 4-х до 7-ми). Було враховано пропозицію Куц О. щодо збільшення контактів з фахівцями-екологами шляхом проведення неформальних зустрічей, занять-тренінгів і майстер-класів. За свідченням ЗВО, частота зустрічей із фахівцями-практиками складає 4-5 разів на семестр. ЗВО Годесом І., Кусковим О. запропоновано збільшити кількість та обсяг занять безпосередньо на підприємствах шляхом використання технологій дистанційного навчання, зокрема 3D-турів.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці активно залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Партнерами ОП є ряд підприємств та організацій <http://surl.li/mmdfh>, що сприяє набуттю практичних навичок здобувачами, врахуванню тенденцій розвитку спеціальності та потреб ринку праці, галузевого та регіонального аспектів. На сторінці кафедри на сайті університету є вкладка для висловлення пропозицій щодо розвитку освітніх програм <http://surl.li/qsspx>, проектною групою проводяться регулярні організаційні зустрічі з роботодавцями щодо вдосконалення освітніх програм <http://surl.li/jxueq>, питання розвитку ОП обговорюється під час безпосередніх зустрічей з членами проектною групи на конференціях, семінарах, що було підтверджено під час інтерв'ю з роботодавцями. Результати онлайн опитувань роботодавців <http://surl.li/qssyc> свідчать про високий рівень підготовки здобувачів та готовність надавати робочі місця випускникам ОП. На ОП використовується лабораторна база КП «Санепідсервіс» та «НДІ екологічних проблем», що розширює можливості формування практичних компетенцій. Роботодавці активно залучаються до проведення відкритих занять та лекцій (Жук В., Варламов Є, Смірнов О., Божко О.), що було підтверджено на зустрічах з роботодавцями та здобувачами. Божко О., головний спеціаліст відділу раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів та оцінки впливу на довкілля Департаменту захисту довкілля та природних ресурсів ХОВДА працює викладачем на умовах зовнішнього сумісництва. Жук В., начальник відділу охорони та відтворення водних ресурсів та морських екосистем Департаменту збалансованої природокористування Міндовкілля України входить до складу проектною групи. Як голови ДЕК у атестації випускників брали участь роботодавці Жук В., Пісня Л., Варламов Є. При перегляді ОП було враховано пропозиції Карлюк А. щодо введення нових лабораторних робіт в ОК20 «Моніторинг довкілля», Зарченко М. щодо прогнозування надзвичайних ситуацій техногенного та природного походження в ОК23 «Екологія надзвичайних ситуацій», Першко Н. щодо розширення змісту та обсягу лабораторних робіт в ОК14 «Гідрологія» та ОК20 «Моніторинг довкілля» (протокол № 3 засідання кафедри ОП та ТЕБ від 19.05.2023 року). Роботодавці також залучаються до аналізу освітніх програм шляхом надання рецензій <http://surl.li/mlciv>.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Проектна група ОП підтримує тісні зв'язки з випускниками ОП, що підтверджено під час зустрічей з випускниками, гарантом ОП та академічним персоналом. Комунікація з випускниками здійснюється через особисте спілкування, соціальні мережі, спілкування за телефоном, також створено групу випускників у Telegram. На сторінці кафедри на сайті університету є вкладка для висловлення пропозицій по розвитку освітніх програм <http://surl.li/qsspx>, проектною групою проводяться організаційні зустрічі з випускниками щодо формування освітньої програми <http://surl.li/mjxjj>. Проводяться опитування випускників щодо якості освітньої програми <http://surl.li/qstcj>, також є можливість для випускників залишити відгук про навчання на ОП та подальше працевлаштування <http://surl.li/kbjta>. Відпускники надають відгуки на світні програми <http://surl.li/mlciv>. На сайті факультету <http://surl.li/efjii> представлено наочну інформацію щодо працевлаштування випускників. Під час організованих зустрічей з адміністрацією, факультетом та здобувачами випускники мають можливість донести інформацію щодо професійних потреб, відповідності ОП ринку праці, ефективності методів та форм навчання. Також встановлюються партнерські відносини з організаціями та підприємствами, де вони працюють, використання їх як баз практик та проведення виїзних занять (3D-турів за умов дистанційного навчання) <http://surl.li/mmdpg>. Під час зустрічей з роботодавцями та випускниками встановлено, що частина випускників стає роботодавцями (Божко О., Зарченко М., Карлюк А.).

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система забезпечення якості ЗВО регламентується Положенням про освітні програми НУЦЗ України <http://surl.li/jyscg>, Положенням про систему забезпечення НУЦЗ України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) <http://surl.li/umtd>. Забезпечення якості освіти здійснюється шляхом забезпечення якості управлінських та академічних процесів та врахування якості підготовки здобувачів. Система внутрішнього забезпечення якості НУЦЗ України включає систему заходів, зазначених у п. 1.5 Положення про систему забезпечення НУЦЗ України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. У розділі 2 цього Положення визначено, що відповідальність покладається на керівників та підрозділи, а саме ректора, проректорів, Вчену раду НУЦЗ України, кафедри, факультети, структурні навчальні підрозділи, навчально-методичний центр, сектор міжнародних зв'язків та підготовки іноземних громадян, студентське самоврядування та наукове товариство здобувачів і молодих вчених. При моніторингу ОП механізми взаємодії та розподіл відповідальності наступний: проектні групи у співпраці з кафедрами, факультетами студентським самоврядуванням та науковим товариством здійснюють моніторинг якості викладання і ОП через опитування здобувачів. Кафедра є відповідальною за якість викладання і навчання. Позитивні практики або недоліки розглядаються на засіданнях кафедр не рідше одного разу на семестр. Питання, пов'язані з переглядом ОП, розглядаються на засіданнях кафедр та проектних груп (щонайменше один раз на рік), вчених рад факультетів та вченої ради НУЦЗ України. На такі засідання запрошуються стейкхолдери. Вчені ради факультетів несуть відповідальність за підтримання зворотного зв'язку та реакцію на результати опитувань здобувачів. Проектні групи освітніх програм у співпраці з навчально-методичним центром (відділом) здійснюють регулярний аналіз робочих програм ОК та навчально-методичних матеріалів. В університеті діє відділ внутрішнього забезпечення якості освіти <http://surl.li/feefe>, метою якого є організація та координація діяльності підрозділів НУЦЗ України з питань забезпечення якості вищої освіти на всіх рівнях. На сайті

університету в розділі «Освітня діяльність», у вкладці «Система забезпечення якості освіти» <http://surl.li/qtgvm> розміщено інформацію щодо функціонування елементів, які забезпечують якість освіти. Зміни, які було внесено проектною групою при останньому перегляді ОП більш детально зазначено у п.8.1. Слід звернути увагу на збільшення кількості саме тих ОК, які б забезпечували набуття ПРН, пов'язаних саме з екологічною безпекою.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

За результатами попередньої експертизи ОП отримала умовну акредитацію. Аналіз ОП 2023 року, зустрічі з гарантом, керівництвом, академічним та адміністративним персоналом показали, що колективом усвідомлено існуючі недоліки та проведено ряд заходів щодо їх усунення. За критерієм 1: До складу проектної групи ОП включено роботодавця Жука В. та здобувачку Рихлик К., але здобувачка відмітила свою недостатню активність у роботі проектної групи; більш повно враховано досвід провідних ЗВО та оновлено зміст ряду ОК з метою більш детального вивчення екологічного законодавства. За критерієм 2: усунуто більшість з виявлених попередньою експертизою недоліків. За критерієм 3: активізовано роботу щодо пошуку партнерів для внутрішньої та міжнародної мобільності здобувачів, зокрема проводиться активна діяльність щодо реалізації програми міжнародної мобільності здобувачів та академічного персоналу за програмою «Україна-Франція»; у ряду здобувачів перераховано результати навчання, які отримані у неформальній освіті. За критерієм 4: розширено можливості виконання здобувачами лабораторних робіт, практичної та наукової роботи з більш повним використанням матеріальної бази ЗВО, можливостей промислових підприємств, науково-дослідних організацій. Рекомендуємо продовження роботи з використання програмне забезпечення екологічного спрямування. За критерієм 5: запроваджена обов'язкова перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат; встановлений чіткий рівень оригінальності роботи (61%); покращено консультативну роботу із ЗВО про важливість академічної доброчесності. За критерієм 6 удосконалено процедуру підвищення освітньої та професійної кваліфікації НПП в частині відповідності освітнім компонентам. Рекомендується звернути увагу на відповідність базової освіти НПП ОК, які вони забезпечують. За критерієм 7: наявна МТБ НУЦЗ України розширюється та вдосконалюється; програмне забезпечення максимально адаптоване для роботи в дистанційному форматі. За критерієм 8: щодо можливості створення кар'єр-центру, як окремого підрозділу керівництвом університету було зазначено, що за результатами розгляду прийнято рішення про недоцільність формування нового підрозділу на даному етапі розвитку університету з фінансової точки зору. За критерієм 9: покращено роботу та співпрацю з стейхолдерами, крім розглядів ОП вони активно залучені до навчального процесу.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Культура якості включає в себе систему цінностей, певних норм та правил поведінки, які забезпечують якість освіти. В НУЦЗ України сформована культура якості, яка охоплює різні аспекти взаємодії учасників академічної спільноти та освітній процес. В університеті активно працює Група сприяння академічній доброчесності <http://surl.li/fdfbz>, яка проводить ряд заходів по популяризації академічної доброчесності, роз'ясненню Кодексу академічної доброчесності НУЦЗ України <http://surl.li/qtjsr>, що було підтверджено за зустрічах з фокус-групами. Працює система забезпечення якості вищої освіти, яка охоплює всі підрозділи <http://surl.li/qtgvm> та проводить моніторинг якості освіти <http://surl.li/evase>. Активно працює студентське самоврядування <http://surl.li/efaip>, яке через соціальні мережі та безпосереднє спілкування координує взаємозв'язки між здобувачами та адміністрацією, академічним персоналом, сприяє оптимізації освітньої діяльності. Рада молодих вчених <http://surl.li/qtjlr> сприяє науковій діяльності та бере участь у покращенні якості освітнього процесу. Відділ виховної та соціально-гуманітарної роботи <http://surl.li/mmfvd> забезпечує національно-патріотичне виховання та соціально-гуманітарну роботу в університеті. Університетом проводиться чітка гендерна політика <http://surl.li/mnmdv> та працює фахівець з гендерної рівності. Психологічне забезпечення службової діяльності та навчально-виховного процесу в університеті, професійно-психологічний відбір на службу та навчання забезпечує сектор психологічного забезпечення <http://surl.li/qtksr>, який є самостійним управлінським підрозділом університету. Діє Сектор з питань запобігання та виявлення корупції <http://surl.li/efaxt>. Також на сайті університету можна анонімно поскаржитися, внести пропозиції стосовно різних сторін освітньої діяльності, повідомити про булінг або цькування, що сприяє відкритості та безбар'єрності.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Під час акредитації зафіксовано чіткість та зрозумілість правил і процедур, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу та послідовність їх виконання на ОП. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в НУЦЗ України регулюються наступними документами: Положенням «Про організацію освітнього процесу в

Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/jxcoa>); Положенням «Про зразки та порядок виготовлення документів про вищу освіту, у тому числі спільних і подвійних дипломів у Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/qrzye>); Положенням «Про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/qrzzg>); Положенням «Про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти в Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/qsaab>); Положенням «Про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти НУЦЗ України на академічну мобільність» (<http://surl.li/bgrtc>); Положенням «Про проведення конкурсу освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу Національного університету цивільного захисту України» (<http://surl.li/vhdl>); Положенням «Про дуальну форму здобуття вищої освіти у Національному університеті цивільного захисту України» (<http://surl.li/lfuef>). Під час онлайн-експертизи було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, знають свої права й обов'язки та розуміють, де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

НУЦЗ України оприлюднює достовірну інформацію про ОП на своєму веб-сайті. В ЗВО дотримуються правил своєчасного оприлюднення ОП для обговорення (<http://surl.li/eetqz>). Згідно з проведеними обговореннями в фокус-групах, стейкхолдери обізнані про це оприлюднення. Основна інформація про ОП доводиться до студентів через кураторів та науково-педагогічний персонал та сторінку кафедри (<http://surl.li/mlciv>), тоді як роботодавці та випускники знайомляться з проєктами також через безпосереднє спілкування з відповідальними особами університету. Роботодавці також задіяні не тільки в обговоренні ОП, але й долучаються до навчального процесу шляхом проведення відкритих лекцій та навчальних практик.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Кафедра охорони праці та техногенно-екологічної безпеки оприлюднює інформацію про ОП «Екологічна безпека» на своєму веб-сайті (<http://surl.li/qsakq>): навчальні плани, робочі програми ОК, каталог вибіркових дисциплін, ОП спеціальності 101 «Екологія» (<http://surl.li/mlciv>). Було надано рецензії (<http://surl.li/qsamf>) й угоди роботодавців. Також ЗВО має офіційні сторінки в соціальних мережах (facebook (<http://surl.li/qsamu>), youtube (<http://surl.li/qsani>), telegram (<http://surl.li/qsaoim>) Instagram (<http://surl.li/qsapd>) та ін.). Під час експертизи підтверджено достовірність наведеної у відомостях про самооцінювання інформації стосовно підкритерію 9.3. Рекомендується оновити інформацію на сторінках факультету та випускової кафедри про участь студентів, НПП та роботодавців в освітніх, наукових та громадських заходах, яка переважно стосується 2019-2022 років.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Аналіз змісту ОК31 «Дії в надзвичайних ситуаціях та правила пожежної безпеки» обсягом 3 кредити показав, що ОК не спроможна повною мірою забезпечити ПРН30-32. Тому рекомендується адаптувати ПРН30-32 під особливості спеціальності 101 «Екологія». 2. Наявність додаткового ПРН30 показав, що він не відповідає профілю ОП та не забезпечує реалізацію ОК, не відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти. Тому проєктній групі рекомендується при оновленні ОП розглянути можливість перегляду ПРН30, ПРН31 та ПРН32, привівши їх у відповідність до профілю ОП та забезпечивши їх виконання відповідними ОК.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Доцільно звернути увагу на кількість ПРН, що закріплюються за певними ОК. Так, ОК Техноекологія (8 кредитів ЄКТС) відповідає за формування 12 ПРН, а ОК Оцінка впливу на довкілля (5,5 кредитів ЄКТС) – 11 ПРН з 32 за всією ОП. Слід відмітити, що ПРН30 «Розробляти норми і правила пожежної безпеки, інструкції щодо дотримання протипожежного режиму та дій у разі виникнення пожежі» не відповідає спеціальності 101 «Екологія». Крім того, викликає сумнів можливість формування такого ПРН під час вивчення одного ОК. Те ж саме стосується ПРН31 і 32. Враховуючи назву та спрямованість ОП рекомендується додати ОК, що забезпечують опанування ЗВО навичок з охорони НС; розглянути можливість перегляду ПРН30-32, привести їх у відповідність до профілю ОП, рівня вищої освіти та спеціальності. 2. Доцільно адаптувати ОК30 та ОК31 під особливості ОП та акцентувати увагу на екологічних наслідках пожеж та надзвичайних ситуацій та вміти застосовувати відповідні природоохоронні рішення. 3. Рекомендується активізувати роботу з ознайомлення ЗВО щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань. 4. Рекомендується продовжити практику набуття ЗВО соціальних навичок (soft skills); додати до переліку обов'язкових дисциплін ОК, що забезпечують опанування ЗВО навичок з охорони навколишнього середовища; залучати ЗВО до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Виявлено, що на сайті університету у розділі «Вступнику» у вкладці «Іноземним громадянам» інформація подається лише на українській мові. Тому голові приймальної комісії до початку вступної кампанії рекомендується внести англomовну інформацію для іноземних громадян. 2. Рекомендувати всім викладачам, які забезпечують реалізацію ОП «Екологічна безпека» прописати в робочій програмі можливість зарахування результатів отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендується активізувати діяльність з пошуку можливостей проведення оплачуваних науково-дослідних робіт та участі у міжнародних наукових проєктах, грантах.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Перевірка кваліфікаційних робіт на наявність плагіату обмежується лише використанням внутрішньої бази ЗВО. Рекомендується проводити перевірки кваліфікаційних робіт, враховуючи інтернет-ресурси, а не тільки університетський репозиторій, продовжувати та посилювати інформування студентів щодо концепції академічної доброчесності, запровадити проведення регулярних опитувань студентів для оцінки об'єктивності оцінювання та запобігання можливим конфліктам.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Рекомендується звернути увагу на академічну кваліфікацію викладача, який забезпечує викладання ОК26. Основи ІС-технологій. Крім того, на кафедрі працюють викладачі з базовою освітою та науковим ступенем за спеціальністю 21.06.01, але вони не залучені до викладання на цій ОП. 2. Рекомендуємо продовжити практику залучення висококваліфікованих професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять, а також подвійного керівництва кваліфікаційними роботами здобувачів. 3. Рекомендується гаранту ОП і завідувачу кафедри враховувати при плануванні навантаження наявність відповідних професійних активностей НПП – базову освіту, відповідний науковий ступінь, публікаційну активність, які забезпечують реалізацію ОП “Екологічна безпека”.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Матеріально-технічна база НУЦЗ України має великий потенціал для практичної підготовки, який не використовується повною мірою, необхідно до початку нового навчального року, провести адаптацію матеріальної бази для потреб спеціальності 101 «Екологія». 2. Рекомендується більш активно застосовувати МТБ в професійних дисциплінах (особливо при виконанні лабораторних робіт), оскільки наявне обладнання підкреслює унікальність ОП «Екологічна безпека». Потребує оновлення та розширення переліку програмне забезпечення та лабораторне обладнання, що необхідне для здійснення професійної діяльності екологами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Недостатня увага системи забезпечення якості освіти змісту освітніх програм, а саме можливості забезпечення освітніми компонентами певних ПРН. Рекомендовано проектній групі, відділу внутрішнього забезпечення якості освіти при перегляді та оновленні ОП у терміни, які передбачено Положенням про освітні програми НУЦЗ України, розширити перелік ОК, які б акцентували екологічно безпекову сторону ОП; 2. Враховуючи специфіку університету, наявність потужної матеріально-технічної бази, кадрового потенціалу, вимог сучасності розглянути можливість переведення фокусу освітньої програми на підготовку фахівців-екологів, здатних діяти в умовах зростаючих ризиків техногенних, військових та природних надзвичайних ситуацій, що зумовить унікальність ОП в Україні і підвищить конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Критерій 9. Прозорість та публічність

На сайті університету відсутня узагальнена інформація щодо пропозицій і рекомендацій усіх стейкхолдерів (лише рецензії), а також відсутня розширена інформація про освітні компоненти. Тому рекомендується впровадити систему регулярного оновлення інформації на офіційному веб-сайті університету щодо пропозицій та рекомендацій всіх стейкхолдерів з удосконалення ОП та результати їх урахування. Рекомендується продовжити практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації на офіційному сайті Національного університету цивільного захисту України

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ